

به نام خدا

مجموعه ای پیرامون بررسی پیدایش انسان از نگاه زیست شناسی اسلامی برای جوانان، نوجوانان و کودکان

مؤلف :

رقیه محمدی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: محمدی، رقیه، ۱۳۶۹
عنوان و نام پدیدآور: مجموعه ای پیرامون بررسی پیدایش انسان از نگاه زیست شناسی اسلامی برای جوانان، نوجوانان و کودکان/مؤلف رقیه محمدی.
مشخصات نشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۳۹ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۶۸۱-۶
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: کتابنامه: ص ۳۹.
موضوع: زیست شناسی اسلامی
رده بندی کنگره: PIR۸۳۳۴
رده بندی دیویی: ۸۱۶/۶۵
شماره کتابشناسی ملی: ۹۳۸۸۶۳۶
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

نام کتاب: مجموعه ای پیرامون بررسی پیدایش انسان از نگاه زیست شناسی اسلامی

برای جوانان، نوجوانان و کودکان

مؤلف: رقیه محمدی

ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

چاپ: زبرجد

قیمت: ۳۶۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۶۸۱-۶

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

انتشارات ارسطو

فهرست مطالب

۵.....	پیدایش انسان از نگاه زیست شناسی اسلامی.....
۵.....	بیوگرافی چارلز داروین.....
۶.....	مشاهدات و نتیجه گیری های داروین در سفر.....
۷.....	داستان آفرینش.....
۸.....	پیدایش حیات در جانداران.....
۱۱.....	پیدایش بشر.....
۱۳.....	پیدایش انسان.....
۱۶.....	دریافت حیات و روح انسانی.....
۲۱.....	من از بهشت نیامده ام.....
۲۱.....	سخن نویسنده.....
۲۲.....	مقدمه.....
۲۳.....	فصل اول.....
۲۴.....	فصل دوم.....
۲۶.....	فصل سوم.....
۲۷.....	فصل چهارم.....
۲۸.....	فصل پنجم.....
۲۹.....	فصل ششم.....
۳۰.....	فصل هفتم.....
۳۱.....	فصل هشتم.....
۳۲.....	فصل نهم.....
۳۵.....	غیر از خدا چیزی نبود.....
۳۹.....	منابع.....

پیدایش انسان از نگاه زیست‌شناسی اسلامی

خلقت آدمی و روح انسانی همواره مسئله‌ای مورد بحث میان اندیشمندان غرب و شرق بوده است و منابع بسیاری جهت مطالعه در این زمینه به قلم عالمان و صاحب نظران تقدیر شده است. آنچه مرا به نوشتن یا بهتر است بگویم جمع‌آوری مطالب این کتاب واداشت جای خالی کتابی ساده و در عین حال مختصر که به بررسی این موضوع از دو منظر زیستی و دینی همزمان پرداخته باشد بود. چراکه ذهن پرسشگر انسان همواره در پی یافتن پاسخ این پرسش است که خلقت انسان به چه صورت و از کجا بوده است و آیا نظریه‌های آمده در این موضوع با اعتقادات دینی سازگاری دارد یا خیر؟! امید است گوشه‌ای از هدف رسیدن به پاسخ این پرسش‌ها در این کتاب محقق شود... جهت ورود به مبحث اصلی ابتدا مختصری درباره‌ی نظریه تکامل داروین و مبنای این نظریه توضیح داده خواهد شد.

بیوگرافی چارلز داروین

اندیشه تغییر گونه‌ها اولین بار توسط فیلسوفان رومی ارائه گردید و در سال ۱۸۵۹ چارلز داروین طبیعی‌دان انگلیسی طی تحقیقاتی شواهدی مبنی بر تغییر گونه‌ها به دست آورد و سازوکاری برای توضیح چگونگی تغییر تدریجی گونه‌ها ارائه کرد که هم‌اکنون به نظریه داروین معروف است و موافقان و مخالفان خود را در سرتاسر جهان دارد (نظریه داروین یک فریضه است و دلیل قطعی بر اثبات آن وجود ندارد).

چارلز در ۱۸۰۹ متولد شد پدر او پزشکی متمول بود و از او میخواست در پزشکی یا الهیات تحصیل کند اما او که طاقت اعمال جراحی که در آن زمان بدون بی‌حسی انجام میشد را نداشت در رشته‌ی الهیات دانشگاه کمبریج انگلستان فارغ‌التحصیل شد. چارلز بیشتر اوقات خود را با دوستان علاقه‌مند به زیست‌شناسی خود در طبیعت سپری میکرد. پس از چندی در بیست‌سالگی توسط یکی از استادان خود به عنوان یک زیست‌شناس غیر رسمی در یک سفر دریایی معرفی شد که نقطه‌ی آغاز تحولات فکری درباره‌ی پیدایش و تغییر گونه‌ها از همین سفر پنج‌ساله بود. قبل از سفر داروین مردم معتقد

۰:۰:۰: پیدایش انسان از نگاه زیست‌شناسی اسلامی

بودند که هر یک از گونه‌های جانداران موجودی ازلی است که از ابتدای پیدایش به همان شکل بوده و هست.

مشاهدات و نتیجه‌گیری‌های داروین در سفر

داروین در سفر خود شواهدی بر علیه نظریه ثابت بودن ازلی موجودات به دست آورد مثلاً او فسیل‌هایی از برخی جانداران یافت که با نمونه‌های زنده‌ی همان موجودات در آن روزگار تفاوت‌هایی داشتند و یا گیاهان و جانوران برخی مناطق دور از هم را بسیار شبیه به هم یافت و بعد‌ها برای توضیح این پدیده پیشنهاد کرد که این مناطق دارای نیاکان مشترک گیاهی و جانوری هستند اما به تناسب محیط زیست خود دچار تغییرات شده‌اند او به این نتیجه رسید که افراد گونه‌های مختلف گیاهی و جانوری هماهنگ با محیط زیست خود دچار تغییر میشوند در توضیح ساده این مشاهدت می‌توان به تفاوت و شکل ساختمان نوک برخی پرندگان اشاره کرد پرندگان طبق نوع غذایی که می‌خورند ساختمان نوک یا منقار متفاوتی دارند و طبق نظریه داروین این تفاوت به خاطر خواستگاه محیطی این جانوران میباشد یعنی محیط چنین شرایطی را فراهم میکند که بسته به فراوانی نوع غذای موجود در محل زندگی جاندار افرادی زنده بمانند که بتوانند از غذای موجود در محیط استفاده کنند و زنده مانده و تولید نسل کنند که این همان نظریه مشهور انتخاب طبیعی داروین است که با اندکی اضافات در منابع علمی آمده و تدریس و تحصیل میشود.

داروین فرضیه‌ی تکامل و ارتباط نسلی سلسله‌ی جانداران را در قرن ۱۹ میلادی بیان کرد طبق این نظریه موجودات زنده به صورت تدریجی و از تکامل ساختمان بدنی یک دیگر هماهنگ با محیط حاصل شده‌اند. و امروز جای خالی این سوال که کتاب‌های زیست‌شناسی باقی است که دیدگاه اسلامی و قرآنی پیرامون این موضوع چیست و تا چه حد با این گونه نظریات سازگار و یا ناسازگار بوده و چه ادله‌ای برای توضیح خود دارد؟! نظر عالمانی همچون استاد مطهری و علامه جعفری نیز در این میان محجور واقع

شده است. که چه بسا بخشی از نظریه داروین را به عنوان یک محقق انگلیسی بتوان سازگار با منطق قرآنی نیز دانست اما نه همه آن را... در نظریه ی داروین از آن جهت جای بحث و تامل است که تفاوت اساسی بین انسان و حیوان در پیدایش قائل نیست.

داستان آفرینش

در بحث آفرینش موجودات ابتدا لازم است نگاهی گذرا به نحوه پیدایش زمین و آب داشته باشیم: در آغاز کره زمین دارای پوسته سنگی حاصل از فعالیت ائش فشان ها بود و هنوز خاک به عنوان بستر حیات موجودات وجود نداشت. برخی مولکول های الی ساده نیز در اثر انرژی حاصل از تابش خورشید انفجار های ائشفشانی و رعد و برق پدید آمده بودند و گویا برخی از این مولکول های ساده از دهانه ائشفشان های زیر دریا خارج و وارد اب های اوقیانوس شده و ضمن ترکیب شدن با هم در این اب ها مولکول های الی پیچیده تری را تشکیل میدادند یکی از این مولکول های الی پیچیده لیپید ها هستند که از اجزا تشکیل دهنده ی غشاهای سلولی اند و در محیط ابی تمایل به گرد هم ابی دارند -مانند وقتی که یک قطره ی چربی در آب میریزیم واین چربی در آب پخش میشود ولی در آن حل نمیشود-

این مجتمع های کروی لیپیدی در اب ها می توانستند مولکول های لیپیدی دیگر را جذب کنند و بزرگ تر شوند و نیز جوانه بزنند و تقسیم شوند این ساختار ها اگر چه هنوز زنده نبودند اما شباهت زیادی به غشای سلول های امروزی دارند حالا اگر این ساختار ها را اولین قدم به سمت ساز ماندهی سلول در نظر بگیریم می توانیم فرضیه ای به این شکل مطرح نماییم:

طی میلیون ها سال انواعی از این مولکول ها ی الی ساده ی تشکیل شده در ابها که تمایل به تجمع دارند-تجربه نشان داده است که برخی دیگر از این مولکول های الی نیز تمایل به تجمع در محیط ابی دارند مانند زنجیره های کوچک امینواسیدی - با استفاده از مولکول های دیگر وکسب انرژی های حاصل از رعد و برق و جا به جایی اب اقیانوس ها و جا به جایی توسط باد و... سازماندهی بیشتری پیدا کردند و به مراتب به مدت بیشتری به بقای خود ادامه دادند و فراوانی بیشتری برخوردار شدند و گویا برخی

۰:۰:۰: پیدایش انسان از نگاه زیست‌شناسی اسلامی

مولکول‌های دیگر را نیز در جای خود جای داده و مانند یک سلول ساده آغاز به فعالیت کردند

این شبه سلول‌های اولیه برای نگهداری انسجام ساختاری خود و همچنین جهت تکثیرشان به مواد الی ویژه‌ای نیاز داشتند که این مواد را از محیط دریافت میکردند و هر چه میزان این مواد در محیط کم میشد این شبه سلول‌های اولیه مجبور می‌شدند مواد مورد نیاز خود را از مواد فراوان‌تر دیگر موجود در محیط بسازند و این شد که به تدریج مسیرهای سوخت و ساز و تولید و مصرف شکل گرفت و شبه سلول‌ها تخصصی‌تر شدند و این چنین کلید تولد اولین سلول‌های دارای حیات روشن شد بنابراین با ایجاد اجتماع‌های چربی‌ها در آب و جذب و استفاده از سایر ملکول‌های الی ساختاری سلول مانند در ابهای اقیانوس‌ها و دریاها شکل گرفت

پیدایش حیات در جانداران

طبق آنچه گفته شد اولین شبه سلول‌ها در ابهای اقیانوس‌ها بوجود آمدند. اما هنوز سلول‌های اولیه‌ی دارای حیات قدرتمند بوجود نیامده بودند. قدیمی‌ترین سنگواره‌ای که تاکنون کشف شده مربوط به جاندار میکروسکوپی تک سلولی است که فاقد ساختارهای درون سلولی تخصصی بوده و ماده ژنتیکی آن نیز بدون پوشش میباشد. و در رسوبات سنگی ۳.۵ میلیارد ساله‌ی غرب استرالیا کشف شده است. احتمالاً اولین سلول‌ها تک سلولی و از لحاظ تغذیه وابسته به مواد محیط اطرافشان و بی‌هوازی بوده‌اند ولی به تدریج با کم شدن مواد موجود در محیط برای تغذیه‌ی شان سلول‌هایی پدید آمدند که میتوانند مولکول‌های مورد نیاز خود را از مواد دیگر موجود در محیط بسازند یعنی به عبارتی دیگر این سلول‌ها میتوانند فتوسنتز کنند و طی این فرایند اکسیژن تولید کرده و آنرا وارد اب اقیانوس‌ها و جو زمین کنند و با گذشت زمان و افزایش تراکم اکسیژن در جو زمین سلول‌هایی حاصل شوند که بتوانند با استفاده از اکسیژن انرژی موجود در ترکیبات غذایی را آزاد و از آن استفاده کنند و بدین ترتیب اولین موجودات تک سلولی هوازی پدید آیند. این تک سلولی‌های اولیه توانایی اندکی

برای کنترل تاثیر محیط بر روی خود داشتند بنابراین با تشکیل اجتماع های سلولی کوچک یک محیط درونی پایدار پدید آوردند که بتواند آنها را در برابر تغییرات محیطی حفظ کند در چنین شرایطی فقط سلول های سطحی مستقیماً با تغییرات بیرونی در تماس بودند و تشکیل این اجتماع های سلولی گویا اولین قدم به سمت تخصصی شدن و تقسیم کار بین انواع سلول های موجود بین این اجتماعات بوده است. همانطور که در برخی اجتماعات آغازیان امروزی هم مواردی از تقسیم کار ابتدایی مشاهده میشود. در واقع باگذشت زمان و تشکیل این اجتماعات سلولی این مجموعه می بایست بتواند علاوه بر پاسخ دادن به تغییرات محیطی پیام های دیگر اجتماعات سلولی رانیز دریافت کند و خود را با محیط وسایر اجتماعات هماهنگ کند. به این ترتیب و طبق انگیزش های درونی حیات یاخته ای و خواستگاه محیط اولین مجموعه های پر سلولی شکل گرفتند

تا میلیون ها سال حیات فقط در دریاها جریان داشت و جاننداری در خشکی زندگی نمی کرد چرا که پرتو های زیان بار فرا بنفش خورشید اجازه ورود جانداران را به خشکی نمی داد اما با اضافه شدن اکسیژن به اتمسفر توسط سلول هایی که قبلاً به آنها اشاره شد و کمک اشعه ی خورشید مقداری اکسیژن در بالای جو باعث ایجاد لایه اوزون شد و این لایه به نوبه ی خود مانع عبور پرتو های فرا بنفش و رسیدن این پرتو ها به زمین شد و اینچنین خشکی های کره زمین آماده ی پذیرش موجودات زنده بر روی خود گردید. تصور بر این است که اولین جانداران پر سلولی خشکی

جلبک ها و قارچ ها بودند. پس از ورود جلبک ها گیاهان سطح زمین را پوشاندند و با تشکیل جنگل های بزرگ منبع غذایی جانوران تامین و عرصه ی ظهور و ورود جانداران متنوعی در این جنگل ها فراهم گردید.

حشرات یکی از اولین ساکنان خشکی بودند همچنین اولین مهره داران ماهی های کوچک بودند که در اقیانوس ها پدید آمدند از اولین مهره داران ساکن خشکی نیز که از دریا بیرون آمدند دوزیستان اولیه بودند که با تغییرات ساختاری متعدد طبق خواستگاه حیات و نیاز های درونی جاندار توانستند به زیستن در خشکی سازگار شوند پس این روند تکاملی به سوی ایجاد موجوداتی دیگر که توان بالاتری برای زیستن در خشکی

۰:۰:۰: پیدایش انسان از نگاه زیست شناسی اسلامی

داشتند پیش رفت و گروهی دیگر از موجودات به نام خزندگان پدیدار شدند این گروه جانداران نیز پس از مدتی با حاکم شدن یک دوره خشکی از بین رفتند . علت سقوط گروهی از این موجودات (دایناسور ها) افزایش کمیت بدون بالا بردن کیفیت و ظرافت های مورد نیاز طبق خواشه های محیطی است چرا که با گذشت دوران ها می بایست شاخه های شجره ی تحول نیز ظریف تر و حساس تر میشدند و باید گفت در این مساله میان محیط و درون موجودجاندار یک داد و ستد منظم و قوی و جود داشته و دارد که در دایناسور ها این تعاطی بهم خورده و باعث انقراض این جانداران شده است . پس از این دوره اب و هوا در گر خشک نبود و لذا مزیت های خزندگان برای زیستن در محیط های خشک اهمیت خود را از دست داده بود و در این زمان پرندگان و پستانداران و خزندگان کوچک به بقای خود ادامه میدادند.

بنابراچه گفته شد پس از پیدایش خاک و باتلاق ها اولین موجودات دارای حیات در ماهیت حیات گیاهی پدید آمدند و سپس با رشد گیاهان اولیه و ظهور درخچه ها و درخت ها زمینه پیدایش واحد های تک سلولی و سپس پر سلولی اینبار با ماهیت حیات حیوانی پدیدار گشت این موجودات می آمدند و می مردند و اجزای ان ها به محیط باز میگشت و چرخه عناصر مهمی مانند کربن و نیتروژن در طبیعت بر قرار می گشت و حیات بدین صورت تقویت میشد .گویی در هر جاندار انگیزش هایی به صورت درونی سازگار و مطابق با نیاز های بر خواسته در جاندارو متناسب با محیط زندگی اش پدیدار می گشته و این نیروی حیات با کشش ها و هدایت های ظرفیت ان محیط باعث رسیدن موجودات به حدی از تخصص و ظرافت می شده و این یعنی حیات جانداران به سمتی پیشروی داشته است که جانداران با کیفیت تری را ایجاد نماید و جانداران چابک تر که بیشتر متکی به همین کیفیت ها بوده اند و سنگینی وزنشان کمتر بوده دارای محیط زیست وسیع تری نسبت به سایرین بوده اند ولی با این حال در برخی انقراض ها به همراه غول پیکران بی کیفیت از بین میرفتند پس عامل انقراض نمی تواند فقط محیط و تغییرات ان باشد قران نیز در این باره میفرماید : نیافریدیم آسمان ها و زمین و آنچه راکه

در میان آنهاست مگر به حق وبا اجل مشخص. بنابراین اجل هر مخلوقی معین و مشخص است.

هرچند عوامل طبیعی (تغییرات محیط) نیز در این میان بی تاثیر نیست و همان نیز به خواست و اراده الهی صورت می پذیرد.

پیدایش بشر

فعالیت های حیاتی بر روی کره زمین در حال رونق گرفتن بود زمین چهار دوران از عمر خویش را طی کرده بود :

۱- دوران تشکیل پوسته ی سنگی یا همان دحوالارض (طبق احادیث و تحقیقات زمین شناسی روشن می شود که تنها نقطه عتیق در کره زمین جایگاه کعبه است و در تغییرات خشکی ها و دریا ها تنها جایی که همیشه خشکی بوده کعبه و اطراف ان است)

۲- دوران پیدایش خاک و رسوبات

۳- دوران پیدایش حیات نباتی

۴- دوران پیدایش حیات حیوانی

شرایط جوی و مواد غذایی لازم به حدی از ایده ال لازم برای فراهم کردن زمینه پیدایش موجودی برتر رسیده بودند در دوره بعدی عمر زمین گروهی از پستانداران به عرصه ی حیات قدم نهادند که دارای قامت راست و دوپا بودند اطلاعات زیادی درباره چگونگی اندام و ساختار پیکر این گروه در دسترس نیست ولی ظاهرا قبل از نوع انسان هفت نوع از این گروه که بشر نامیده می شوند در دوران های مختلف زمین شناسی پدید آمده و منقرض شده اند آنچه مسلم است شواهدی بر این مبنی است که همه این نوع بشر ها حدود دویست سال قبل از صحنه زمین رفته اند و این زمان در نظریه های مختلفی به ۵۰۰ و ۷۵۰ هزار سال نیز متغیر است یعنی در طول این مدت اثری و فسیل یا نشانه ای که دلیل بر وجود بشر پس از این زمان باشد به دست نیامده است همچنین سابقه انسان در شکل امروزی حداکثر بیش از ۴۰ هزار سال نیست و این یعنی از زمان انقراض آخرین نوع بشر ها تا پیدایش انسان فاصله ای ۱۶۰ هزار ساله وجود دارد و در این مدت زمان زمین فاقد بشر دو پا بوده است امام باقر(ع) در کتاب بحار الانوار جلد ۵۷ صفحه ۳۱۹ در

۰:۰:۰: پیدایش انسان از نگاه زیست‌شناسی اسلامی

حدیث شماره یک می‌فرماید: البته خداوند خلق کرد در روی زمین از زمانی که زمین را خلق کرد هفت نوع که آنها از نسل آدم نبودند. خلق کرد آنها را از ادیم زمین پس ساکن کرد آنها را در زمین یکی پس از دیگری با عالم زیستی خودشان سپس خلق کرد آدم پدر این بشر را.

این هفت نوع بشر که نام برخی از آنها در منابع شیعی ناس جن بنی جان و نسناس آمده است همان انسان جاوه انسان پکن انسان نئاندرتال انسان کرو ماینون انسان ساپینس و انسان دکتر لیکو و ... در اصطلاح ترانسفورمیست هاینده که البته طبق شواهد فسیلی برخی دارای زبان محدود با سابقه ۱۹ میلیون سال پیش بوده‌اند و برخی بیش از بیست میلیون سال پیش می‌زیسته‌اند و فاقد زبان بودند و از انواع این بشر‌های گذشته به هر نام و عنوان هیچ اثری از مدنیت صنعت و سلطه بر طبیعت حتی به صورت ابتدایی نیز وجود ندارد حتی آنان که دارای زبان بودند کلمات و الفاظ را در طول زمان‌های بسیار طولانی به صورت او‌هایی جهت ارتباط محاوره‌ای به کار می‌بردند و به زحمت می‌توانستند به یک زبان خیلی محدود برسند.

شاید گروهی از این هفت نوع در انقراض‌های گروهی از بین رفته باشند اثرات سنگواره‌ای حاکی از تغییر ناگهانی ۴۴۰ میلیون سال پیش است که در این زمان ۸۵ درصد از جانداران روی زمین به طور ناگهانی منقرض شده‌اند و نمونه دیگر این نابودی‌ها در ۳۶۰ میلیون سال پیش با انقراض ۸۳ درصدی گونه‌ها و انقراض مربوط به ۲۴۵ میلیون سال پیش با انقراض ۹۶ درصدی گونه‌ها و همچنین انقراض ۳۵ میلیون سال پیش با انقراض ۸۰ درصدی گونه‌ها در اثرات سنگواره‌ای مشهود است که عامل آن‌ها تغییرات وسیع زمین‌شناختی و آب و هوایی بوده است انقراض دایناسور‌ها نیز ۶۵ میلیون سال پیش همراه با انقراض ۷۶ درصد گونه‌های ساکن خشکی اتفاق افتاده است و این انقراض‌ها انگار تکرار قیامت‌هاست چرا که این تغییرات گسترده زمین مشابه همان وعده‌ی قیامت است که در قرآن آورده شده و شاید قبل از ما برای گروهی دیگر از مخلوقات رخ داده و پس از ما نیز همچنین!

پیدایش انسان

زمین پس از گذراندن پنج دوره از عمر خویش دارای انواع گیاهان و حیوانات شده بود از انقراض آخرین نوع بشر ده ها هزار سال می گذشت از امام باقر (ع) وارد شده که علی (ع) می فرماید : افرینش ادم هفت هزار سال پس از انقراض نسناس بوده است . لیکن در متن همان حدیث جمله ای مبنی بر اینکه در آن زمان هنوز نسناس ها بر روی زمین بوده اند وجود دارد و چون ممکن است ما معنای آن را به درستی درک نکنیم از عمل به آن خودداری می کنیم در آن وقت میلیارد ها سال عمر کره ی زمین گذشته بود و زمین پیدایش حیات گیاهی و جانوری را بارها در نقاط مختلف خود تجربه کرده بود و گیاهان و جانوران متفاوت بر روی نقاط مختلف زمین سکونت داشتند.

اما گویا این بار قرار بر این است که تمامی تجربه ها به پیدایش موجودی برتر که هم دارای حیات گیاهی و هم جانوری است بیانجامد اینبار در واقعه ی پیدایش حیات ذره هایی دارای حیات شدند که طبق فرمایش امام صادق در صفحه ۱۲۲ حدیث شماره ۲۵ بحار الانوار جلد ۶۷ : مانند ذره هایی بودند که تلاش می کردند.

شاید این مطلب بیانگر تفاوت و توانای های خاص طبیعی این یاخته های جدید بوده است که فعلا به سبب این ویژگی های طبیعی و صرفا زیستی توان دریافت دو روح در قالب دو حیات یعنی هم حیات گیاهی و هم حیات جانوری گشته است و پیدایش این سلول ها به صورت تخصصی تر به این علت است که در آن زمان تنوع غذایی فراوان بوده است و همچنین زمین بارها پیدایش حیات را تجربه کرده بود پس این یاخته ها وقتی پیدا شدند که همه جا پر از حیات بود و پر از مواد. دو یاخته از این میان با ویژگی ها و قابلیت هایی که ذکر شد موفق به ادامه ی فعالیت در محیطی باتلاقی و گرم شدند جایی مرطوب گرم و تاریک مشابه محیط رحم محیطی که توان پذیرش تعداد زیاد یاخته را نداشت باز هم مثل رحم که از میان هزاران سلول جنسی فقط توان پذیرش یکی دوتا از آنها را دارد سپس سلولهای طبیعی واجد دو حیات در محیطی مناسب برای ادامه فعالیت خود قرار گرفتند همان طور که در قرآن نیز به این محیط اشاره شده است . در کتاب تورات آمده است که خداوند دو جسم از گل درست کرد و به آنها روح دمید و آنها در

۰:۰:۰: پیدایش انسان از نگاه زیست‌شناسی اسلامی

همان دم تبدیل به دو انسان شدند اما در قران در ایه ۱۳ و ۱۴ سوره نوح بینش خلق الساعه ای را در مورد خلقت ادم رد میکند و پیدایش انسان را در مراحل و صورت های مختلف بیان میکند ابتدا به صورت ذره در میان گل و باتلاق در پیکر گیاه در شکل صلصال و در حالت صلصال کالفخار همچین قران روحیه ی معجزه گرایی عوام را نکوهش میکند و میفرماید : چرا دوست دارید همه گارهای خدا را بدون وقار و در شکل ناگهانی تصور کنید !؟

توقع به وقوع پیوستن یک حادثه بدون وجود علت ان توقع عدم وقار از خداوند است و طبق فرهنگ قرانی معجزه برای اتمام حجت است و انبیا نیز تا مجبور نشده اند اقدام به امجاز نکرده اند.

در بیان زیستی در رشد دو سلولی که پیشتر درباره آنها صحبت شد باید گفت پیدایش و رشد این دو سلول در محیط باتلاقی از دیدگاه علمی نیز توجیه پذیر و منطقی است همانطور که سلول های جنسی افراد را میتوان تا مدتی معین در خارج از رحم و شبیه سازی محیطی مانند رحم لقاح داده و پرورش داد (محیط باتلاقی نیز از نظر دما پی اچ و ... شرایطی شبیه رحم داشته است و قطعاً محیط مورد نظر برای پرورش دو سلول محیطی متمایز با بقیه محیط های باتلاقی نیز بوده است که شرایط پرورش دو ذره را داشته است) و یا نطفه ی گوسفند را در رحم گاو پروراند و این یعنی در عالم طبیعت قرار نیست حتما ماهیت محیط جهت پرورش فرزند با ماهیت خود نطفه یکسان باشد البته این موضوع فراگیر نیست و عمومیت ندارد یعنی تا جایی که علم امروز ثابت کرده است می توان نطفه انسانی را با شبیه سازی محیط رحم تا مدتی در خارج از رحم واقعی نگهداری کرد و پرورش داد و این موضوع در جنین های نارس که تا مدتی برای طی مراحل تکامل در محیطی شبیه رحم نگهداری میشوند نیز مشهود است یا رشد گیاهان در گلخانه های فاقد اب و خاک که در ان گیاهان مواد مورد نیاز خود را تنها از هوا دریافت میکنند نیز موضوعی علمی در حیطه رشد مجموعه ای زنده در غالب حیات گیاهی است که تا همین چند سال پیش شاید دور از ذهن می نمود که گیاهی بتواند بدون خاک و اب رشد کند در محیط باتلاقی نیز قطعاً دما رطوبت و مواد غذایی و...